

Vägledning för genomförande av **DIGIBAROMETER**

En workshop om digital mognad i samhällsbyggnadsprocessen

Digibarometer

För att få en bra start på digitaliseringsarbetet behöver organisationen hitta sin startposition, det vill säga beskriva hur långt man har kommit i sin digitala transformationsprocess. Genom att göra det blir det enklare att beskriva gapet mellan nuläge och målbild och det blir enklare att ta fram en plan som pekar ut riktningen för fortsatt arbete.

För att stötta Sveriges kommuner med digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen har Lantmäteriet tagit fram ett workshopmaterial kallat Digibarometer. Det är ett självinstruerande workshopmaterial som tar sammanlagt ca 8 timmar att genomföra antingen sammanhängande eller uppdelat i två pass.

Syftet är att ni ska få en gemensam bild av hur digitala ni är i kommunens verksamheter inom samhällsbyggnad och få i gång en diskussion kring digitalisering och hur ni går vidare i detta arbete. För att kunna sätta rimliga mål för digitaliseringsarbetet behöver organisationens digitala mognad vara känd.

Ni behöver inga förkunskaper för att gå igenom Digibarometern, det viktiga är att deltagarna bidrar med engagemang till övningarna.

På följande sidor finns en vägledning till den som ska förbereda och leda genomförandet av Digibarometern.

Workshopledarens förberedelser

Bjuda in deltagare

Det är viktigt att få ett brett deltagande från alla delar i samhällsbyggnadsprocessen för att syftet ska uppnås. Ta gärna med gemensamma resurser som digitaliseringsstrateg, utvecklingsledare, verksamhetsutvecklare och gärna någon politiker.

Tidsplanering

Totalt tar Digibarometern ca 8 timmar att genomföra och man kan välja att göra den sammanhängande eller uppdelat på två tillfällen. Den föreslagna tidsåtgången kan behöva anpassas beroende på hur många som deltar och om någon fråga ska få ta mer eller mindre tid utifrån just era behov. Det är bra att göra en egen tydlig tidplan.

Lokal

Beroende på hur många som ska delta behövs ett antal rum för att kunna arbeta gruppvis i grupper om 4–8 deltagare samt en lokal för den gemensamma tiden.

Material

- En penna per deltagare
- En tuschpena per grupp
- Post-it i minst fyra färger
- Utskrivna planscher i A1-format (en omgång per grupp + en för sammanställning)
- En dator per grupp för dokumentation
- Magneter, tejp eller annat för att fästa planscherna på väggen

Gruppindelning

Är ni många som ska genomföra workshopen bör ni dela in er i grupper om 4–8 personer. Utse en person per grupp som tar med dator och antecknar. Mixa grupperna utifrån olika enheter/avdelningar så gott ni kan för att få ett jämförbart resultat mellan grupperna. Resultatet sammanställs gemensamt efter varje övning.

Förbered en inledning

Hur omfattande inledningen behöver vara beror förstås på gruppens storlek, hur väl man känner varandra sedan tidigare och vad man har med sig i form av kunskaper och erfarenheter. En inledning bör klargöra bakgrunden och syftet med dagen.

Förbered eventuellt något inspel till övningen **MÖJLIGHETER**

Be någon/några personer förbereda en omvärldsspaning.

Genomförande

Digibarometern omfattar 5 övningar samt en inledning och en avslutande diskussion. Den angivna tidsåtgången är en uppskattning. Gör gärna anpassningar av tiderna utifrån hur just ert behov och intresse ser ut. Tiden för sammanställning i slutet på övningarna kan behöva utökas om man är många grupper.

Moment	Tid min
Inledning	30–45
Potentialen	60
Våra styrkor	20
Skattningen del 1	30
Skattningen del 2	30
Möjligheter	45
Prioritera framåt	80
Summering & diskussion	30
Uppföljning	30

PASS I

INLEDNING

Tidsåtgång: 30–45 min

Inled med bakgrund och syfte med dagen, anpassat till gruppens behov. Gör en presentationsrunda där var och en presenterar sig med namn och roll. Ta gärna också med någon fråga att reflektera runt t.ex. Vad är dina tankar kring digitalisering? Vilka förväntningar har du på dagen?

Gå igenom gruppindelningen och upplägget för dagen. Några tips som grupperna kan få med sig är

- se till att alla kommer till tals
- fastna inte för länge i en fråga
- ha koll på tiden

POTENTIALEN

Tidsåtgång: 60 min

Denna övning är en klassisk så kallad SWOT-analys. SWOT står för Strengths, Weaknesses, Opportunities och Threats. (Styrkor, Svagheter, Möjligheter och Hot)

Syftet med denna övning är alltså att genomlysna vilka *styrkor*, *svagheter*, *möjligheter* och *hot* ni ser ur er kommuns perspektiv när det gäller digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Gruppvis

INDIVIDUELLT ARBETE (10 MIN)

Ta 10 min att individuellt fundera över:

- Vad har organisationen för styrkor och svagheter idag som kan ha betydelse för digitaliseringen?
- Vilka möjligheter eller hot för er utveckling ser ni med tanke på vad som sker i omvärlden?

Försök skriva ner minst 3–4 styrkor, svagheter, möjligheter och hot på Post-it lappar. Endast en sak per lapp och var noga med att specificera var i organisationen egenskapen hör hemma. Kom ihåg att använda olika färger på lapparna för de olika kategorierna, S-W-O-T.

GENOMGÅNG I GRUPPEN (20 MIN)

Presentera era Post-it lappar för resten av gruppen och sätt de sedan på planschen. Diskutera med gruppen under presentationerna. Dyker det upp nya saker under diskussionerna så skriv ner dessa med och sätt upp fler lappar.

Gemensamt

KLUSTERING (20 MIN)

Sortera gemensamt ut Post-it lapparna i de processtegen eller stödprocesser där de hör hemma.

- Försök att vara så specifik som möjligt genom att peka ut var i processen en styrka eller svaghet hör hemma.
- Ibland kan det behövas ett förtydligande eller kanske någon extra lapp.
- Om det behövs, använd fältet för "Övrigt".
- Man kan ev. använda 2 planscher för att dela upp styrkor/svagheter respektive möjligheter/hot.

DISKUSSION (10 MIN)

Diskutera resultatet. Finns det vissa områden som innehåller mycket styrkor, svagheter, möjligheter eller hot? Vad kan det bero på? Hur kan ni nyttja det?

VÅRA STYRKOR

Tidsåtgång: 20 min

Syftet med den här övningen är att fundera över de organisatoriska styrkor ni har i er verksamhet som kan hjälpa er att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.

Gemensamt

Lift fram styrkorna en i taget från SWOT-analysen. Läs styrkorna högt och förtydliga vad som avses om det inte klart framgår från varje lapp.

- Vad är nyttan med denna styrka i digitaliseringen?
- Hur har vi nått denna styrka? Vad var nyckeln?
- Vad kan vi ta med oss av de vi ser?
- Vilka av styrkorna är viktigast för er?
- Vad är ni mest stolta över och varför?

SKATTNINGEN del I

Tidsåtgång: 30 min

Syftet med denna övning är att få en överblick över hur långt ni har kommit med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.

Gruppvis

SKATTNING (30 MIN)

Gå gemensamt igenom och skatta er organisationsförmåga i de olika påståendena på planschen. Fyll i Excel-filen allteftersom ni diskuterar.

Tänk på att...

Syftet med denna övning är inte att ni ska få ett absolut värde på er digitala mognad utan övningen ska fungera som ett diskussionsunderlag för att jobba vidare med digitaliseringsarbetet inom er kommun. Om en fråga känns otydlig så kan ni själva definiera vad den betyder för just er. Har ni olika bild av var ni befinner er?

	•			
		•		
				•
		•		
			•	
				•
			•	
	•			
		•		
			•	
				•
		•		
			•	
				•

Här är det lämpligt att ta avbrottet mellan dag 1 och 2 alternativt ta lunchpaus. Skattningen fortsätter med en gemensam del efter avbrottet.

PASS 2

Om workshopen är uppdelad på två dagar så börja med en kort reflektion /repetition kring PASS 1.

SKATTNINGEN del 2

Tidsåtgång: 30 min

Gemensamt

DISKUSSION (30 MIN)

Resultatet från Skattningen del 1 har sammanställts av workshopledaren i en Excel fil. Gemensam diskussion kring resultatet.

- Vilka områden har ni kommit långt/ inte så långt inom?
- Vad kan detta bero på?
- Hur förhåller sig detta resultat till er diskussion från den föregående övningen?

	1	2	1	
			2	4
	1	2	1	2
		4		
			2	2
	2	2		
	1		2	1

MÖJLIGHETER/OMVÄRLDSBEVAKNING

Tidsåtgång: 45 min

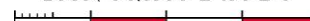
Syftet med den här övningen är att fundera över de möjligheter och stöd som förändringar och initiativ i omvärlden kan ge er. Använd tiden för att lyfta fram saker som kommer att kunna bidra. Fundera kring hur och när ni bäst drar nytta av dem.

Gemensamt

Ta upp vad som händer i omvärlden, vad gör myndigheterna, utvecklingsprogrammen, andra kommuner eller näringslivet. Bjud gärna in någon lokal/regional aktör som kan berätta om hur digitaliseringen gett nytta i deras verksamhet. Det kan vara en offentlig eller privat aktör, tänk digitalisering stort och inte enbart inom geodata.

Avsluta med en gemensam reflektion och frågestund kring ämnet.

*Hur drar vi nytta av det som händer i omvärlden?
Hur kan det påverka våra prioriteringar och tidplaner?*

PRIORITERA FRAMÅT

Tidsåtgång: 80 min

Ni har nu gått igenom samhällsbyggnadsprocessens olika områden och identifierat er digitala mognad och också var ert behov av förändringsarbete är som störst.

Den här övningen handlar om att ta fram och prioritera åtgärder i er digitala transformationsprocess med syfte att förbättra och effektivisera samhällsbyggnadsprocessen. Övningen bygger på att ni fokuserar på **vad som behöver göras, inte hur** det i praktiken ska genomföras eller vem som ska ta ansvar för det.

Gemensamt

INLEDNING (10 MIN)

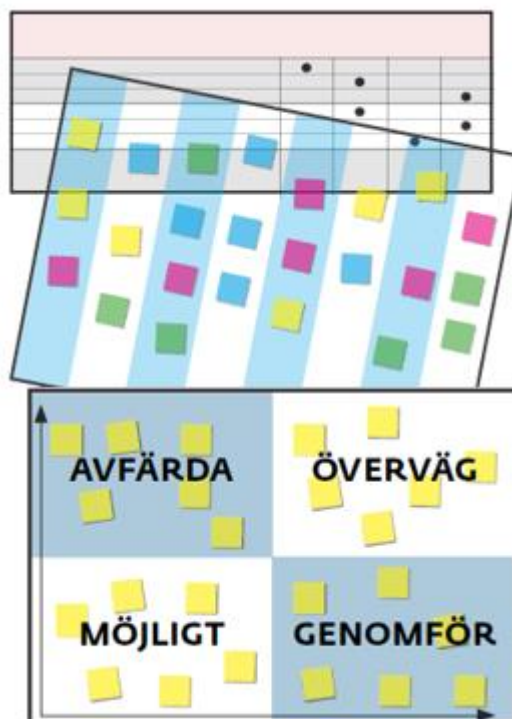
Med erfarenhet från de tidigare övningarna Potentialen och Skattningen är det dags att genomföra den sista övningen och prioritera framåt. Denna gång har inte post-it lapparnas färg någon betydelse.

Gå igenom fyrfältaren och axlarnas betydelse:

På den **vertikala axeln** står kostnad/ansträngning och det handlar både om ekonomiska, organisatoriska och personella kostnader/ansträngningar för att genomföra åtgärden.

På den **horisontella axeln** står effekt/påverkan och här handlar det om vilken positiv nytta som åtgärder har på samhällsbyggnadsprocessen om den genomförs.

En åtgärd som har stor effekt och nytta för samhällsbyggandet och som endast kräver en liten kostnad hamnar i fältet "Genomför". En åtgärd som inte leder till någon stor positiv effekt och nytta på samhällsbyggandet och som dessutom är kostsam, hamnar i fältet "Avfärda".

Gruppvis

INDIVIDUELLT ARBETE (10 MIN)

Ta några Post-it lappar och skriv ner de åtgärder du kommer på där ny digital teknik eller förändrad process kan förbättra samhällsbyggnadsprocessens olika delar.

Vad behöver göras för att öka er digitala mognad och skapa värden såsom ökad kvalitet, effektivitet, dialog, samverkan och transparens?

SORTERING (30 MIN)

Nu ska ni presentera och diskutera era olika åtgärdsförslag gemensamt och placera ut dem i fyrfältaren. Berätta för gruppen vad din åtgärdsplan innebär och diskutera var i fyrfältaren den ska placeras. Placera ut samtliga Post-it lappar.

Gemensamt

SAMMANSTÄLLNING OCH DISKUSSION (30 MIN)

Sammanställningen och diskussionen kan göras på olika sätt beroende på hur många grupper och antal deltagare det är. Vad bör genomföras respektive inte genomföras för att bli mer digitala och få en effektivare process i er kommun? Titta på slutresultatet och resonera tillsammans kring vad ni ser.

Olika förslag på redovisning/sammanställning:

- Sammanställ gruppernas resultat genom att gå igenom lapp för lapp och flytta till en tom plansch.
- Gruppvis redovisning av resultatet vid respektive bord.
- Gör en omröstning där alla får markera ett antal åtgärder som man ser som mest angelägna.

Tänk på att...

I en diskussion om åtgärder kan man tänka stort och smått. Det är lätt att åtgärdsförslag blir till rena aktiviteter på en väldigt detaljerad nivå. Försök klustra era åtgärder efter teman, då blir fyrfältaren mer överskådlig!

Låt inte frågor om ansvar eller hur åtgärder ska genomföras hindra diskussionen!

Låt er inte begränsas av huruvida åtgärdsförslagen är realistiska eller inte.

Er egen roll och erfarenhet i arbetsprocessen är naturligtvis viktigt, men glöm inte att inkludera medborgarnas perspektiv och alla era externa aktörers behov!

SUMMERING & DISKUSSION

Tidsåtgång: 30 min

Summera hela workshopen och diskutera i gruppen hur ni kan arbeta vidare med dessa frågor och det ni kommit fram till under de två halvdagarna.

Resultatet av workshopen överlämnas till kommunen som presenterar sin plan för kommande arbete.

UPPFÖLJNING

Tidsåtgång: 30 min

Kommunens workshopledare och den ansvariga regionala geodatasamordnaren har ett digitalt möte ett par månader efter workshopen för att stämma av hur resultatet tagits omhand. Har det uppkommit några diskussioner eller frågor efter workshopen? Finns det någon feedback till Lantmäteriet om vad som var bra och vad som kan förbättras? Boka gärna in uppföljningsmötet i samband med summeringen av workshopen.

Kontakta gärna din regionala geodatasamordnare, även om du gjort Digibarometern i egen regi, för avstämning och förbättringsförslag.

FÖRSLAG PÅ TIDSCHEMA

Workshop som genomförs uppdelat på två tillfällen

DAG 1			
Inledning	9.00	9.45	
Potentialen	9.45	10.45	
<i>Paus</i>	<i>10.45</i>	<i>11.00</i>	
Våra styrkor	11.00	11.20	
Skattningen del 1	11.20	11.50	
Summering av dagen	11.50	12.00	
DAG 2			
Incheckning/Backspegel	9.00	9.15	
Skattning del 2	9.15	9.45	
Möjligheter	9.45	10.30	
<i>Paus</i>	<i>10.30</i>	<i>10.40</i>	
Prioritera framåt	10.40	12:00	
Summering och diskussion	12:00	12.30	

Workshop som genomförs vid ett tillfälle

Inledning	9.00	9.45	
Potentialen	9.45	10.45	
<i>Paus</i>	<i>10.45</i>	<i>11.00</i>	
Våra styrkor	11.00	11.20	
Skattningen del 1	11.20	11.50	
<i>Lunch</i>	<i>11.50</i>	<i>12.45</i>	
Skattningen del 2	12.45	13.15	
Möjligheter	13.15	14:00	
Prioritera framåt gruppvis	14:00	14.50	
<i>Paus</i>	<i>14.50</i>	<i>15.00</i>	
Prioritera framåt gemensamt	15.00	15.30	
Summering och diskussion	15.30	16.00	